

Latweefchu Awifese.

Nr. 36. Zettortdeenä 4tä September 1841.

Utbildefchana us teem wahrdeem pah
fkoehlahm, kas lassami Nr. 15. muhsu
fchi gadda Latweefchu awifese, fkat-
tees Nr. 35.

Kur fkoehleisters to proht, behrneem prahtu
zillabt, fur fkoehlas behrneem prahtu no meega
pamohdina, fur tohs mahza prahtu un fapra-
schanu turreht atwehru, tur tahda mahziba ne
paliks bes augleem ir tai meesai, un pee pilniga-
kas pahtrifschanas teescham weddihs. Saim-
neeks, kam naw apferschana, kam naw isman-
niba pee saweem darbeem, tas ne tiks tahlu us
preekschu, kaut winsch gan buhtu pirmais pee
fehshanas, arschanas, fulschanas un pee wis-
seem lauka darbeem. Lai tas arridsan irr koh-
pigs un ruhpiigs, taf winsch us preekschu ne tiks,
ja tam naw padohms, ja tas ne proht dauds
mas apfert, aprehkinaht zif tam pee sawas dsih-
wes waijaga. Es jums, mihli lassitaji! scheid
dashadas lihdsibas un stahstus likschu preekschu,
un spreedat paschi woi tee buhs mahziti, faprat-
tigi, gudri, apdohmigi kaudis, kas ta darra,
ka es redsu ik deenas darram.

Zif dauds saimneeki pawassari nahf Deewam
pawehletees, ka teem lohpu ehdamais peetruhkst,
ka teem lohpi zillajami! Merz mehnesi teem
warr buht irr us 8 lohpeem 2 wesumi salmi un
2 wesumi seena us flehts woi stakta augschenes.
Luhds nu Deewu ko? — Utbildi: lai Deews
teu seenu un salmu wesumus, labbi kuhlinds
fasetus no debbesim nomett! Woi tur fapra-
schana klahf? Kur tad gaddijees tas truhkuns?
Es no teem ne runnaschu kam wiss seens un wiffi
falmi brandwihna glahse noslihte, es runnaschu
no teem, kam ne bija us laukeem audsis un mas
us plawahm audsis. Redsat, ruddeni tee us-
kraywe sawu seenu un sawus salmus us stakta
augschenes, bet tee ne sinnaja ne buht zif wesu-

mu bija, un ja atkal to sinnaja, tee ne sinnaja
zif lohpan katram pee ismittinaschanas waijaga.
Kamehr irr tad ehina, kad naw — tad brehz
un sehshlojahs. Woi tur irr padohms klahf?
Prahtigs zilweks taf pee laika fewun ehdamu sa-
gahdabs un kad winsch to ne warrehs, winsch
sawu lohpu pahrdohs, un kad to ne warrehs,
winsch winnu pats apehdihs, kamehr wehl irr
pee meesas. Ja tew jabrauz us peezi deenahm
no mahjahm tahlu zellu, tad taf tew irr janemm
lihds tik dauds ohderes, ka irr wairak, ka weenu
deenu tiht? Ja nu grippi ismittinaht 8 gohwis,
tad waijaga sinnaht zif deenas man tee lohpi
jabarro, un zif katra deena katrs lohps apehd,
un atkal zif wiffas astonas kohpa apehd. Ja
prattifi rehkinaht tu sinnasi us matta, zif tew
ehdama irr, un zif tew lohps apehd un zif ar to
ehdamu lohpus warresi turreht. Bet nu nemah-
zichts saimneeks dsihwo ka meega, winsch nemm
Deewa dahwanas bes sinnas, un dohd prohjam
bes sinnas, un nobeidsahs winna labbums bes
sinnas. Ka Deewa sivehtiba tam nahkusi, ta
winna tam atkal isputt. Zif dash saimneeks —
kaut jelle walbineeki to aisleegtu darriht — sa-
mus salmus, sawu seenu nelaika pahrdohd pa
pilsateem un itin bes fapraschanas un saman-
nibas. No agra rihta saimneeks iswelkabs
no sawahm mahjahm abra, faulihf lezzohf
winsch no mahjahm isbrauz un us 12 werstehm
welkabs 4 stundas. Pahkrauz sawu wesumu
weenreis un ohtru reis, sakrauz to tik weeglu, ka
irr pee silta laika seens drebb itt ka no drudscha
aufstunneem krathts; to ne darra sinnams wiffi,
bet dauds ta darra. Reimsin seenas wehrtiba
buhtu 50 kap. un pahrdohd to seenu par 75 kap.,
tad 25 kap. effi p. Inijis. Par teem 25 kap. tu
effi isbrauzis sawu sirgu diwi juhdses, brihscham
wairak; tu effi deldejis sawus rattus; tu biji
noht no mahjahm un ne redseji woi tawi kalpi

gulleja jeb strahdaja; tu farweem lohpeem to salnu un feenu kuschi atraudams jaw arri se-wiin atrahwi pecnu, un laufeem meslus atraudams; apzirnim atrahwi graudus? Woi naw manna taisniba? Tu salki: kad man irr, kalabb man ne buhs pahrdoht, kad peeteek laufeem un lohpeem, kalabb man ne buhs scheid ar gohdu graffi pelniht? Pelni wessats, bet pelni ar fapraschanu. Eij un panemm prohbi lihds un faderr wesunecm us reis, un ja arri tew buhtu par 15 kap. no birawas lehtaki jayahrdoht, taf pelnisi, jo darbs tew ees no rohkas un tu un tawa faine ne noslinkohs deenas. Tapatt ar malku arridsan irr. Tu isbende faruus lohpus, faruas raggas, faruus brauzamus rihkus un tu ne apferrees, zif lohta tahda pelna tew welk atpakkat. Kad muischa tewi suhtis sliktâ laikâ us Rihzu woi us Leepaju ar labbibu, talabb kâ schinn laikâ labbiba par sudraba rubbuli no wesuma tur dabrgaka, woi tu ne eesi us muischi un fozzifi: kungs, es to rubbuli jums lischu flacht, pahrdohdeet faruu labbibu tepatt flachtumâ! Tu noyrohti tawi sirgi, tawa faine pa zellu eedami tewim wairak apehdihš ne kâ par sudraba rubbuli. Kâ tad scheid ne samanni, ka pee tahs seenu un malku pahrdohschanas tapatt irr; rubbuli tu schodeen eenemm un winsch gan spihgulo jauki farwas rohkas, bet tu ne samanni ka tew pehz schis weens rubbulis wehl ohtru tik dands rubbulus no kabbatas iswelf ahra.

Pee zif dascha puischa un gohdiga kalpa noteek ta: Puischa un kalpa deenas winsch irr kohpigs un ruhpiqs bijis pee farwa darba; Deews winna darbus swehtijis un tam palihdsesjis tift pee pilnigas pahtrikschanas, winsch peetur faruus pufstrescha lohpus, faruu sirgu, winnam apzirnos ne truhst no 50 lihds 100 puhri labbibas, lahde irr pilna ar labbahm un jaunahm drehbehm, un zindâ woi sekkes sabahstis labs rubbutu krahjums. Waggare to redsesis, ismett spohschu malschkeri, sibb balta swotele ar farkaneem spurreem; bet swotelle irr istaisita no blekka jeb skahrds gabbalina un spurri irr istaisita no farkanas wadmalas, un kalps to eeraudisjis, schanjahs swotelei ar makri wirsu un sinnam, ahtri aisdrijahs.

To salku zaur lihdsibu, jo schi lihdsiba sihmejahs us dands tahdeem pahtrikfuscheem kalpeem.

Gaddahs seemas laikâ kahdu fainneeku no mahjahm ismett, nemsim 2 nebdelas preeksch seemas = swehtkeem to ismett. Tas fainneeks dsihwoja mahjâs, kas 2 juhdses tahlu no muhsu pahtrikfucha kalpa irr, un waggars aisjahj pee schi un schee salaisch tahdu wallodu kohpâ.

Waggare. Labriht Suddrabin (tâ bij kalpa uswahrdš) es nahku schodeen tewis ar jauku wehsti eepreezinaht. Es esmu fenn noredsejis, ka tu effi gohdigs wihrs, ka tu ne slinko pee darba, un Deews tew arri nahk paligâ. Ko tu no dsihwoft kalps buhdams kalpa deenas, wissu faruu muhschu? Woi tew ne patihkaks labbak eet par fainneeku? Bezsuma gallâ taf labbaki irr, farwâ weetinâ buht. Behrni tew sahk paaugt, lai gan meitas ween tew irr, tapatt fainneeka meitat in labbaka laime.

Suddrabin. Paldees tehtin, mihtais, bet furrâs mahjâs tad manni dohmajeet nolift?

Waggare. Es tewi noliftschu Dibrahdu mahjâs. Lauki labbi, ehkas labbas, tur warr deesgan dsihwoht, ja warr frohgam aiseet garram, un no rihta isceet pee darba bes kappeju dserschanas.

Suddrabin. Pateizu tehtist, bet zif tad irr puhru weetas isfehjuma, un zif tur sirgi un zif tur lohpi, un zif malkas mahjâs irr; un zif tad muischa jastrahda, woi darbineeks ween jastelle, jeb leezineeki arri jalaisch; woi — ?

Waggare. Suddrabin, fur tu effi muttigs! Pilnâs mahjâs jaw taf tewis ne laidihš eekschâ? Sainneeks, kas pats mahjâs turrehs, tatschu tewis labbad no mahjahm ne ees ahra? Inwentariums naw ihsti pilns; wehl tais mahjâs effekuzione naw noturreta; laulus gan rubdeni tafseereja, bet kad wissi termini buhs nobeigusches, tad tik warrehs wissu skaidri sinnaht. Sainneeks wezzais, no mahjahm jaw islikts irr, ko gaidi? Gaidisi kaleht zits panems, un tad pehz nahkfi mannis luhgtees, kad wairs ne buhs laifa.

Suddrabin. Nesinnadams kas ta effekuzione, un tas tafseereja un tee termini kassa gal-

wu) Labbi, tehtsiht mihlais, bet zif tad irr to puhra weetu, zif warru zerreht lohpus atrast?

Waggare. Woi tad gribbi us wezza fainneeka lohpeem eet dsihwoht, tad jaw winsch mulki! mahjas ne atdohtu, kad pascham sirgi buhtu. Cirgi buhs pufs-ohtra, un pufs-zettortas gohws, 4 zuhkas un 2 firweni, weena sohfs un wezs gailis, kas labs dseebatajs, tad jaw pulkstena tew ne truhfst! Mahjas tew irr 30 puhra weetas strahdaht un labba mahlu semne, un muischa tew irr ar magasihnes lauku 6 puhru weetas; ik neddelas darbineeks ar sirgu, un pahrneddelas meita, zitti darbi jaw :w sinnami, pats jaw effi darbds un leezibas gahjis, fo tur par neekeem kawetees.

Suddrabin. Tehtsiht mihlais! juhs fakkat fehwe un kummeksch mahjas irr, kad ta fehwe buhs muischa, ar fo tad mahju laukus strahdaschu? Kas sinn woi lauki kreetni apsehiti, woi buhs arr ruddeni fo gaidiht, woi buhs fo plaut no ruddens sehjuma?

Waggare. Zif tew Suddrabin mantas? Runna ka ar tehru un ne slehpi man neneeka.

Suddrabin. Man irr pufs-trescha gohws, un labba fehwe kas neffahs; un diwi aitas, 50 puhru labbibas un kaltas raggas un kaltu gangu rittenu, tschetrdesmits pufs dewita rubbutu nau-da, wairak nekas.

Waggare. (eeleek rohfu bishes kullas un iswelf pufs-rubbuli.) Schè tew pufs-rubbulis klahit, nu tew 50 lihds. Traks! ar tahdu manu tu jaw warri paschu muischu nemt us arrenti. Kad p:e tahda eesahfuma, ne warr mahjas usnemt un dsihwoht, kad tad dsihwohs? Par sawu nau du nopirz diwus sirgus. Lohpi tew irr, labbiba tew irr, fo gribbi wairak? Seewas tehws tew arri pahritizis wihrs, tas arridsan palihdsehs un eekohpsi mahjas un dabbusi baggatu snohu un wezzuma galla mirdams manni swehtisi.

Suddrabin. Bet tapatt waggarin! no muischas arri paligs juns jadohd. Fo juhs sohlat prettim; lai dsirdu juhfu wahrdu.

Waggare. Woi man muischa pe ederr? Ra tu ta neekojees, Suddrabin? Woi tad nu bes

paliga tewis astahs? Woi tew buhs sakraut galdu pilau ar schinkeem un sweestu un deffahm un tad fazziht: Suddrabin ehd nu! Kad pee galda sehdefi, tad redsehs fur truhfs!

Suddrabin. Gan labbi, warr buht juhs no muischas lihds Jahneem iseeffet, kas tad juhfu wahrdu peepildihs?

Waggare. Woi tad tu manni dsihfi abra? Suddrabin, es dohmaju ka tu prahitigs wihrs effi, un deewabihjigs wihrs effi, kas turr palau-schanu us Deewu, un kas tizz eeksch ta Kunga, bet nu es skaidri redsu, naw wehrts ar tewim prahitigu wallodu usnemt.

Suddrabin. Tehtsiht mihlais, ne nemmeet par launu. Mehsh wahji lautini jaw ne warram wissu tik ahtri prahita fanemt, Juhs jaw gudra-ki par mannim. Lai eet us laimi! Woi tad ihsti ne dsihwofchu! Woi tad Deews ihsti ne palihdsehs.

(Surplittam wairak.)

Singes. 93

(No Remtenes pusses)

I.

• No. 15. Remten 1838.

Zelkees agri faules-meita
 Masga baltu leevu galdu
 Rihitu buhs, Deewa dehs
 Tew gohdinu luhfoht.
 Kam tee sirgi, kam tee ratti
 Pee faules namma durwim?
 Deewa sirgi, laimes ratti
 Deewa behla lihgwina
 Saules meitas kasheneeki.
 Zaur fegle-m Saule lehze
 Zaur eemauktem mehneetina
 Pawaddinas gallina, aufektitis rittinaja,
 Strauja, strauja uppe tell
 Gaur faulites namma durwim.
 Miglains mannas kummelinsch
 Ne drihsteju pahri jacht.
 Wilai manni paschu nesse
 Uhdens fraume mannu kummelin
 Salk' widdu eejahdams
 Noschauj weenu swirbuli
 Diwi pussites pats ehdu
 Trescho dewu lihgwina.

Rihgawina fäissa meita
 Sauz man leelu dsehraju
 Lew wajaga tabdu lauschu
 Kas ne ehd un kas ne dserr
 Wehisch ne ehd, wehisch ne dserr
 Uhdens meega ne gulleja.

II.

No. 16. Remten 1838.

Strasbini dseeb gallolsne
 Lagsgigalla pasarre,
 Sakli strasbin dseebadam
 Kas tur brauze? semme rihb —
 Leela rabda brahlu, mahsu,
 Za tur brauze, semme rihb.
 Utbraukuse pee wahrteem
 Leek strasdam ta wahrtus zelt,
 Strasbinsch wahrtus ne atzehle
 Utzelt patte lagsgigalla,
 Zsnahk diwi jauni puischi
 Ra ohfoli lihgojahs,
 Zsnahk diwas jaunah meitah
 Ra rohsites seebedamah,
 Weens bablina sirgu juhds
 Dhtris kohpe kummelinu,
 Weena mahsa burwis wehre,
 Dhtra nehme willainiti,
 Zehws, mahmina, krehflu zehle
 Labbu muhschu waizadami
 Moi ne finni, Zehws mahmina?
 Kad es tabli faderreju
 Patte ehde diwi reis, tohlu manni atminneja.
 Weefuhst manni firmi sirgi
 Sabell kalti rittentini.

Zeesas flubbinaschana.

Us pawehleschanu tabs Keiseriffas Majesteetes,
 ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walstis 2c. 2c. 2c.,
 tohp no Suhres pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas
 taisnas prassichanas pee ta fainneeka Kasches Janna
 Bergmann, kas inventariuma-truhkuma un zitta par-
 radu dehl no sawahm mahjahm islikts, uzaizinati,
 lihdf 4tu Oktober f. g., pee schihß teefas peeteiktees.
 Suhres pagasta teefa, tanni 23schâ August 1841. 3
 (L. C.) ††† Zehkabs Walter, pagasta wezzakais.
 (Nr. 52.) C. Hagenfeld, teefas srihweris.

Us pawehleschanu tabs Keiseriffas Majesteetes,
 ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walstis 2c. 2c. 2c.,
 tohp no Wehrgallas un Webbes pagasta teefas wiffi
 un ilkatri, kam kahdas taisnas parradu prassichana-
 nas buhtu, pee ta Wehrgalla fainneeka Zedeggu
 Pramalt Landmann, un pee ta Webbes-fainneeka
 Gehkul Janne Pfilupp, kas sawas mahjas nespehzi-
 has dehl atdewuschi, un par kurrabm mantahm in-
 ventariuma-truhkuma, un zittu parradu dehl, kon-
 kurse nolikta, usfaukti, lai pee saudeschanas sa-
 was teefas diwju mehneschu staryâ, prohti lihdf
 23schu September f. g., pee schihß pagasta teefas
 peeteizahs, kas tas weenigaiss un isflechsamais ter-
 mins buhs, un tad sagaiba, ko schi tresä pchz liktu-
 meem spreedihs. Wehrgalla un Webbes pagasta tea-
 fa, tai 23schâ Juhli 1841. 3

(Nr. 49.) ††† F. Guthmann, pagasta teefas wezz.
 L. C. Wetmann, pagasta teefas srihwr.

Wiffi tee, kam kahdas prassichanas buhtu pee ta
 pee Pastendes peerakstita, Samitesmuishâ deeneeki
 bijuscha, taggad nomiruscha puischa Gewalta Pehk-
 mann, pahr kurra atlikfuschu mantu konkurse spreesta,
 tohp no Pastendes pagasta teefas ukaizinati, pee sau-
 deschanas sawas teefas 6 neddelu staryâ no appalksch-
 rakstitas deenas, prohti lihdf 20tu September f. g.,
 ar sawahm prassichanahm un peerahdichanahm pee
 schihß teefas peeteiktees un teefas spreedumu sagaidiht.
 Pastendes pagasta teefa, gtâ August 1841. 1

(L. C.) ††† Jahne Keepin, peeschdetais.
 (Nr. 43.) F. Detloff, pagasta teefas srihweris.

Zitta flubbinaschana.

Us ta zetta no Dubbeles lihdf Schmandkuchu-froh-
 gam, jeb lihdf tai brandwihna-sastawai pee Rihgas,
 irr pasuddusi farkana Saffian-kostite, kur bij eekschâ:
 1) balti dseltens brillanta-akmins, ka firbs ichtaishts,
 4³/₄ karatu smags, 2) smaragd-akmina grebsens ar
 maseem brillanteem wiffapfahrt, 3) grebsens ar trim
 brillanteem, 4) grebsens ar sirkis-akmini. Kas schihß
 leetas atrohn, tohp luhgtß, tahs paschas prett 100
 rubl. subr. pateizibas naudas nodohht Zalgawâ pee 1
 Joh. Ernst Zehr, esara eela.

D r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas gubernumentt argstas walbischanas puffes: Walbischanas-rahts U. Weidler.
 No. 312.